

SYDSLESVIGMAGASIN

**SSW
gjorde
det!**

SIDE 2

**Teater gør
dansk mere
spiseligt**

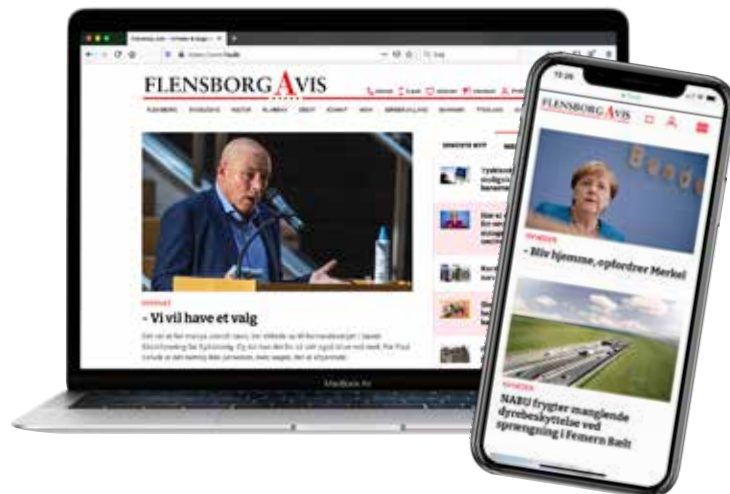
SIDE 4

FLENSBORG AVIS

INTERESSERET I TYSKLAND OG **GRÆNSELANDET?**

På vores hjemmeside sammenfatter vi de seneste nyheder om mindretallet og om Tyskland – på dansk. Og vi giver et blik på Danmark med sydslesvigske briller.

www.flade.de

FLENSBORG **A**VIS

... vi gør Danmark lidt større

2

SSW OG SEIDLER GJORDE DET

Med 55000 stemmer er Sydslesvigsk Vælgerforening sikret et mandat i Forbundsdagen.

4

TEATER PÅ DANSK ER ET HIT BLANDT BØRN

Skolebørn i Sydslesvig har stort udbytte af de danske teaterstykker, SSF arrangerer.

8

PÅ CYKEL FOR SAMEKSISTENS

30 cykelryttere kørte fra Padborg over Berlin til København for at markere 100 års fredelig sameksistens i Grænselandet.

14

REGIONALE NETVÆRK PÅ TVÆRS

Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger vil have mere samarbejde mellem spejdere, fodboldklubber og sejlere.

18

DANSKE SPEJDERE I TYSKLAND

Et af de fem danske spejderkorps er hjemmehørende i Sydslesvig. Sproget er dansk og samkvem med spejdere i Danmark er essentielt.

22

- VI GØR DET, FORDI DET ER SJOVT

Mens foreningslivet i Danmark vander sig i mangel på frivillige, kan foreninger i Sydslesvig stadig rekruttere.

26

PANDEMIEN VAR EN PLAGER FOR PENDLERNE

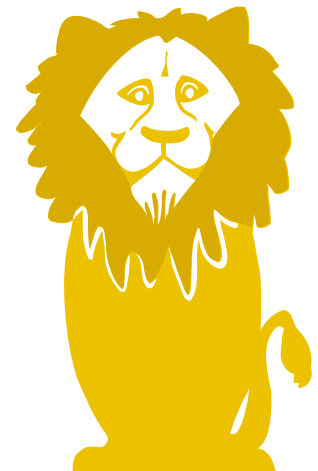
Sydslesvigere med job i Danmark måtte bruge timer hver dag på at holde i kø, gå til test og lade sig kontrollere.

30

- FOR OS ER DEN TYSKE KIRKE NOGET FREMMED

For en dansksindet troende syd for grænsen er det afgørende, at der forkyndes på dansk. Selv om den tyske kirke også er lutheransk.

“

*Det er
mindretallets
fælles sejr.*

Stefan Seidler triumferer.
Han skal de næste fem år
repræsentere mindretallene
i Forbundsdagen.
Foto: Tim Riediger

SSW stormede ind

Med over 55000 stemmer –
3,1 procent af stemmerne i
Slesvig-Holsten – er det dansk-
frisiske parti sikret en plads i
Forbundsdagen.

AF PETER HANSEN

Sydslesvigsk Vælgerforening, SSW, kan nu sende sin spidskandidat, Stefan Seidler til Berlin.

SSWs formand, Flemming Meyer, der havde ivret for opstillingen til Forbundsdagen glæder sig over resultatet.

- Det er mindretallets fælles sejr, siger han.

Flemming Meyer holder fast i de tre kernepunkter, SSW gik til valg på.

At fremme mindretallenes sag i Berlin, at repræsentere Slesvig-Holsten og at Tyskland skal lære af Danmark og Skandinavien.

- Hvis ikke det går godt for Sles-

vig-Holsten, gør det heller ikke for mindretallet. Det viser al erfaring fra andre lande, siger han.

Stadig skeptisk, men ...

Svend Wippich, der er formand for SSW i Kreds Slesvig-Flensborg var en af skeptikerne, da beslutningen om opstilling blev taget.

Blandt andet tvivlede han alvorligt på, om det ville lykkes at få et mandat valgt.

- Men det blev en stor succes. Ikke mindst fordi de tre spidskandidater har gået så entusiastisk til arbejdet, siger Svend Wippich nu.

Han frygtede også, at et flop ved forbundsdagsvalget kunne få afsmittende virkning ved kommende valg til Landdagen, kredsdayene og kommunalbestyrelserne.

Men med en fremgang på 7000 stemmer fra sidste landdagsvalg, er Svend Wiippich knap så ræd for det mere.

- Det kan godt få en gunstig effekt til næste års landdagsvalg, siger han.

Send Wippich tvivler dog stadig på, at SSW med blot et enkelt mandat i Berlin vil kunne få større indflydelse på tysk politik.

Endnu en stemme

CDU'eren Klaus Schlie, der er formand for den slesvig-holstenske landdag, tror også det vil blive en udfordring for SSWs Stefan Seidler ene mand at råbe de over syv hundrede parlamentarikere op.

- Men det er godt, at mindretalene i Tyskland hermed har fået endnu en stemme i Berlin. Det har de dansksindede i Slesvig-Holsten gjort muligt, siger han.

Derimod deler Klaus Schlie ikke Flemming Meyers og SSWs tro på, at en parti-uafhængig bedre kan arbejde for regionale interesser.

- Det kan man bedst, hvis man kan vinde en partigruppe i Forbunds dagen for det, siger landdagspræsidenten.

Det danske mindretal var i forvejen repræsenteret i Berlin. I Mindretalsrådet, hvor Sydslesvigsk Forening sidder sammen med de andre anerkendte mindretal i Tyskland, frisernerne og sinti-roma.

- Vi er enige med dem om, at vi skal have et stærkt samarbejde

med Stefan Seidler, som har en stemme i parlamentet, hvad vi ikke har, siger SSFs formand, Gitte Hougaard-Werner.

Det sker, at såvel tyske som danske politikere har lidt svært ved at skelne mellem SSF og SSW, men det er der ingen grund til at frygte, fordi SSW nu kommer til Berlin, mener hun.

- Rådet er et helt andet organ end Forbunds dagen, så vi vil stadig være den repræsentation, vi længe har været, siger Gitte Hougaard-Werner.

Der blev jublet og viftet med flag på Flensborghus, da det stod klart, at SSW havde vundet et mandat. Foto: Tim Riediger

Forestillingen "Romeo og Julie" var den eneste, der kunne gennemføres i forrige sæson. Foto: Søren Hasselgaard Skaanning

Teater løfter det danske sprog

Gode erfaringer inden for det danske mindretal i Sydslesvig med besøg af danske teaterforestillinger til børn: Ud over en oplevelse får børnene også noget sprogligt med sig hjem flere gange om året.

AF JENS NYGAARD

I Flensborg er der ikke langt mellem de danske tilbud. Faktisk regnes op mod hver femte i byen sig som hørende til det danske mindretal. Der er et stort bibliotek, et aktivitetshus og talrige andre tilbud, hvor sproget er dansk.

Helt anderledes ser det ud i for eksempel Bredsted på den sydslesvigske vestkyst. Her er der ofte langt mellem det danske. Omvendt er i helt overvejende grad tysk. De fleste forældre til de 110 børn i den lokale danske skole ta-

De taler jo hverdagsdansk.

Både Bo og Emma fra Bredsted Danske Skole oplever, at skuespillernes hverdagsdansk ofte adskiller sig fra deres skoledansk.

Foto: Sven Geißler

ler tysk derhjemme, og der bliver af naturlige grunde set langt flere tyske film i fjernsynet end danske. - Så langt det meste af det danske, som vi taler, får vi fra vores lærere i den danske skole, fortæller Bo og Emma fra Bredsted Danske Skole. De går i henholdsvis 8. og 6. klasse - og i begge familier bliver der talt en blanding af dansk og tysk. Ofte afhængigt af, hvilken forælder der bliver talt med.

Et andet dansk

Begge ser frem til, at der en gang imellem via skolen bliver budt på et dansk teaterstykke. Så køres eleverne tre gange om året til Hu-

sum, hvor de mødes med elever fra andre danske skoler og ser et dansk stykke - der ofte inddrager eleverne. Det er noget, der bliver arrangeret af den danske kulturelle hovedorganisation syd for grænsen, Sydslesvigsk Forening, SSF.

- De taler jo hverdagsdansk - og det er ikke helt det samme som vores skoledansk. For det meste overtager vi det danske sprog, som vi får fra læreren, mens skuespillerne mere taler et dagligdags sprog, siger Emma.

- Og så er det ofte også underholdende. Det er mere spændende end at læse en dansk bog, siger Bo. Hans far opholder sig hver anden

uge i Danmark - hvor familien også har et sommerhus. Så hans familie er nok mere tæt på Danmark end mange andre fra det danske mindretal - specielt ude på landet.

Pandemien

Som så meget andet har de danske teaterstykker for børn, som bliver set af elever i danske skoler syd for grænsen, også lidt under pandemien.

- Sidste år blev det kun til et enkelt stykke, nemlig »Romeo og Julie«, der blev til på foranledning af 100-året for grænsedragningen, fortæller Bente Knutzen-Koch, der er lærer på Bredsted Danske Skole.

Hun og de andre lærere får på forhånd tilsendt materiale om det næste teaterstykke, og temaet bliver så gennemgået i skolen. Så det er godt forberedte elever, der bliver sendt i teater. Og alle får en kraftig opfordring til at tage med. Sidste år kunne Bente Knutzen-Koch også fortælle eleverne, hvad den egentlige pris er for sådan en forestilling. Det er som bekendt ikke billigt at sende en teatertrup rundt med rekvisitter og meget andet. Den virkelige pris var noget, der fik eleverne til at spærre øjnene op.

Men på skolen kan man glæde sig over, at skolekassen kun må bøde mellem halvanden til to euro per elev. Resten betales af den danske stat og via Sydslesvigsk Forening. Uden ville det ikke gå, for erfaringen på skolen er, at man ikke kan bede forældrene om store beløb. Det kan og vil mange af dem simpelthen ikke betale.

Meget vigtigt

- Jeg opfatter de danske teaterstykker som meget vigtige for vores elever. Ud over at få en på opleveren i et stort fællesskab giver det dem også et sprogligt boost, fortæller Bente Knutzen-Koch.

Hun oplever, at børnene for det meste nærmest bliver »suget ind i den verden«, som udspiller sig oppe på scenen.

Det gælder også teenagere, for hvem det ellers i høj grad drejer sig

om at anstille sig cool udadtil.

- Teater er helt anderledes end for eksempel film. Tilskueren er i langt højere grad med, og man kan ikke lige pludselig stoppe for at få sig noget at drikke, som når man streamer en film, siger læreren fra Bredsted.

Hun glæder sig derfor til mere normale tider i takt med, at pandemien sikkert klinger ud.

Så kan de i Bredsted og andre steder syd for grænsen igen komme til at se mere dansk teater for børn.

“

Det er mere spændende end at læse en dansk bog.

- De danske teaterstykker er meget vigtige for vores elever, siger lærer Bente Knutzen-Koch. Foto: Sven Geißler

Team Grænmland i København - på vej ind til Rigsdagsgården. Foto: Rasmus Meyer

1000 kilometer reklame for grænselandet

Team Grænmland cyklede fra Padborg til København via Berlin for at gøre opmærksom på grænselandet, regionens historie og mindretalsmodellen.

AF RASMUS MEYER

Gensyn med familie og venner. Efter en lang tur, var der tid til hygge og samvær. Foto: Rasmus Meyer

De startede som medlemmer af det danske mindretal, medlemmer af det tyske mindretal, og medlemmer af flertalsbefolkningerne på hver sin side af grænsen - de ankom som ét hold, der i fællesskab havde mestret en kæmpe udfordring i grænselandets tegn. Team Grænmland er navnet på det cykelhold, der startet som projekt i forbindelse med de planlagte 2020-markeringer af den fredelige grænsedragning i 1920. Idéen gik ud på at danne et cykelhold med ryttere fra det danske mindretal i Tyskland, det tyske mindretal i Danmark samt ryttere fra begge flertalsbefolkninger. Sammen skulle de på racercykler

tage fra Padborg til Berlin og så derfra til København.

Cykle liv i historien

Formålet var at gøre opmærksom på den historiske baggrund i grænselandet og på den mindretalsmodel, hvor flertal og mindretal lever fredeligt sammen, og endda er i stand til at mestre udfordringer sammen.

Omkring 50 ryttere meldte sig til projektet, hvilket på mange måder overgik forventningerne, og de første træningsture viste, at holdets sammensætning perfekt genspejlede grænselandets unikke personlighed.

For eksempel var sproget på holdet

dansk, tysk, sønderjysk, plattysk eller alt blandet sammen. Et sprogbrug, der fungerede fint og for rytterne virkede meget naturligt.

Projektet var altså startet godt, og det så lovende ud, men så kom pandemien, og turen, der egentligt skulle starte i maj 2020, kunne ikke finde sted.

Team Grænmland holdt dog fast i idéen, og man blev enig om at udskyde frem for at aflyse.

Den lange vej

Starten måtte udskydes to gange, men den 21. august 2021 var det endeligt nået: Fra Padborg satte 30 ryttere sammen med ni servicefolk kurs mod København via Berlin. Foran dem lå seks dage med modvind, regn, smerter i muskler og baller, ømhed, træthed, men også en masse fællesskab, samtaler, succesoplevelser, nye venner - og omkring 1000 kilometer sammen på cyklerne.

Mandag eftermiddag nåede holdet frem til Berlin, hvor der ventede dem en officiel modtagelse i Slesvig-Holstens repræsentation.

“

Vi har ventet på jer i halvandet år.

- Vi har ventet på jer i halvandet år, og selvfølgelig er det lidt trist, at I ikke kunne komme afsted i 2020, jubilæumsåret for grænsedragningen 1920. Men spiller det egentligt en rolle, hvornår vi markerer denne succeshistorie, spurgte Sandra Gehrken, Slesvig-Holstens officielle repræsentant i Berlin.

Hun understregede projektets symbolske betydning.

- Budskabet, nemlig hvor langt grænselandet er nået, er så vigtigt og godt, at det også holder 101 år efter den fredelige grænsedragning, tilføjede hun.

Den danske ambassadør i Berlin Susanne Hyldelund og forbunds-

“

Budskabet holder stadig efter 101 år.

Halvdelen er nået. Rytterne fra Team Grænmland ved Brandenburger Tor i Berlin.
Foto: Rasmus Meyer

Danmarks ambassadør i Berlin, Susanne Hyldelund, ankom også på cykel. Foto: Rasmus Meyer

regeringens mindretalsrådgiver Bernd Fabritius var ligeledes med til at tage imod Team Grænmland i Berlin, og de fremhævede på samme måde projektets store symboliske betydning.

- Tænk sig at medlemmer fra to mindretal sammen med medlemmer fra de to flertal kan tage på en sådan en tur sammen, roste Bernd Fabritius.

Kom i mål

Med Berlin var holdet nået halvvejs til København, men de største udfordringer lå endnu foran rytterne fra grænselandet. Især vejen ud af Berlin viste sig at være en hård nød at knække. Det kræ-

ver i forvejen stor koncentration at cykle sammen i flok, hvor man lynhurtigt skal kunne reagere på, hvad rytterne rundt omkring én gør. Bykørsel med andre trafikkanter, rundkørsler, lyskryds, skiftende vejbelægninger og meget andet, gør ikke livet nemmere.

Men igen viste Team Grænmland, at man i fællesskab kan mestre de største udfordringer, og torsdag den 26. august nåede holdet til København, hvor der ventede dem en velfortjent reception i Rigsdagsgården.

Den blev efterfulgt af en mindst lige så velfortjent festmiddag. Holdet har med turen fastslået, at man i fællesskab kan klare de svæ-

“

Turen ud af Berlin var en udfordring.

reste udfordringer, og at forskelle i sprog, kultur, identitet ikke behøver stå i vejen for godt samarbejde og gode oplevelser.

Team Grænmland var et fælles projekt fra Sydslesvigsk Forening, Bund Deutscher Nordschleswiger, Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger og Deutscher Jugendverband für Nordschleswig.

Der skulle tankes nye kræfter undervejs.
Foto: Rasmus Meyer

Glade surfere har afsluttet en vellykket Board-Camp.
Foto: Hinnerk Petersen

Fællesskab trods forskelle

SdU, Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger er paraplyorganisation for idræts- og fritidsliv i Sydslesvig. SDU vil skabe rammer for mere samarbejde på tværs mellem medlemsforeningerne.

AF ANDERS TOFTGAARD

Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU) vil i rammerne af næste års Sendemandsmøde invitere alle deres foreninger, institutioner og aktører til et opstartsmøde.

Formålet med mødet er, at danne regionale netværk mellem alle medlemsorganisationer og heri-

gennem kickstarte samarbejdet og styrke fællesskabet. SdU's områdeleder for idræt, unge og kultur Hinnerk Petersen uddyber:

- Vi vil gerne have vore medlemsforeninger til at samarbejde lokalt og regionalt på tværs af de hidtil kendte fællesskaber. Netværksdialogen kan afdække, hvor for ek-

sempel en kajakklub, en spejder-trop og et fodboldhold har fælles interesser.

Baggrund

I 2020 udformede SdU en strategiplan, der skulle hjælpe med at fremme det danske ungdoms- og idrætsarbejde, samt styrke det

folkelige fundament i Sydslesvig. Et af planens fokusområder var etableringen af regionale netværk blandt organisationens medlemmer.

- Frivilligheden nu om dage er meget udfordret, og mindretallet er baseret på frivillighed. Hvis vi vil skabe vækst og sikre mindretallets

eksistens, skal vi styrke sammenhængskraften i fællesskabet, forklarer Hinnerk Petersen.

Udfordringen ved at finde frivillige og skabe en stabil drift af den frivillige hverdag er noget, der kæmpes med både nord og syd for grænsen. SdU har dog lagt mærke til, at deres medlemsorganisationer ofte

håndterer udfordringerne hver for sig, i stedet for at søge sparring og hjælp hos naboen eller i fællesskabet.

Der ligger derfor et hav af udelte erfaringer, ressourcer og succeshistorier i summen af alle medlemsorganisationerne.

De regionale netværksgrupper skal

derfor hjælpe med at grave fællesskabets potentiale frem og starte en dialog, der vil styrke samarbejdet.

Opstartsmødet

På det kommende opstartsmøde vil Sydslesvig blive inddelt i 8 regionale grupper med deres tilhørende medlemsorganisationer. I de 8 netværksgrupper får man mulighed for at dele individuelle udfordringer, viden og erfaringer med hinanden, hvilket åbner døren op for nye samarbejdsmuligheder og fornyet inspiration. Netværksgrupperne vil blive guidet igennem forløbet af Hinnerk og hans afdeling

Der bliver kæmpet om bolden i alle aldre til fodboldskolen.
Foto: René Lange

“

De regionale fællesskaber skal være et naturligt midtpunkt.

af koordinatorens hvis funktion vil være, at sørge for en konstruktiv dialog blandt medlemmerne.

- De regionale fællesskaber skal gerne udvikle en rolle som et naturligt midtpunkt for samarbejds-

projekter, siger Hinnerk Petersen. Han er overbevist om, at det i højere grad vil få dem til at identificere sig med SdU.

Foreningshåndbog

Ud over de regionale netværksmøder har SdU også arbejdet på deres egen foreningshåndbog, der bliver endnu en vigtig brik i det sunde samarbejde. Håndbogen skal fungere som et opslagsværk for det frivillige arbejde, hvori man kan finde svar og informationer på ofte stillede spørgsmål og udfordringer.

- Bogen er et informationsdokument, som også anviser løsninger

Slesvig I.F. smasher igennem.
Foto: René Lange

på helt lavpraktiske ting, siger Maj-Britt Muerköster, der er forfatter og konceptleder på håndbogen.

Hun håber, den kan være en starthjælp til foreninger, så de kan håndtere udfordringer og komme i gang med konkrete ting, som hvordan de formulerer deres vedtægter i foreningen, eller hvordan den frivillige søger en børneattest hos den rette myndighed.

De regionale netværksgrupper og foreningshåndbogen er begge aktuelle indsatser i SdU's mål om at styrke mindretallets fundament og fællesskab, og hermed atter knytte stærke bånd mellem de forskellige aktører.

Foreningshåndbogen består af syv kapitler, der hver især fokuserer på relevante områder inden for forenings- og frivilligt arbejde.

“

Bogen er en starthjælp.

Danske ELBA til en af sidste års Open-Air koncerter i Flensborg.
Foto: Christian Prasno

Mindretallets spejdere

Som det eneste danske spejderkorps med en geografisk placering uden for Danmark, har DSS, Dansk Spejderkorps Sydslesvig, siden 1919 været med til at udbrede spejderbevægelsen og danskhed blandt Sydslesvigs danske mindretal.

AF ANDERS TOFTGAARD

I Danmark er der i alt fem spejderkorps der er anerkendt af verdensspejderorganisationen, men ét af disse befinder sig faktisk syd for grænsen. DSS er Sydslesvigs største landsdelsorganisation for børn og unge, og består af 13 grupper med knap 600 medlemmer i alt. Sammen med de andre fire korps i

Danmark deler de et fælles værdi-set, og huser omkring 60.000 danske spejdere.

Selvom DSS er det mindste af de fem korps, spiller det en vigtig rolle i det danske spejdersamarbejde, og var i 2015 med til at grundlægge foreningen "Spejderne", hvis formål er, at udvikle fællesskabet

mellem de danske korps.

I 2007 begyndte man for første gang at planlægge fællesarrangementer mellem korpsene.

Uformel tilgang til det danske

- Her opdagede vi, at selvom hver af de fem korps har deres egen identitet, har vi alligevel ret me-

get tilfælles. Vi begyndte derfor at planlægge en fælles lejr i 2012, som gik så godt, at foreningen "Spejderne" blev grundlagt, forklarer den ene af DSS' to spejderchefer Brian Nielsen.

Hannes Dau, korpsets anden spejderchef, ser samarbejdet med Danmark og spejdernes rolle i Syd-

slesvig som et vigtigt og givende fællesskab for børn og unge i mindretallet:

- Vi tror på, at få unge ind i en lidt mere uformel uddannelsessammenhæng, og på at udfordre dem andre steder, end der hvor skolen og det formelle uddannelsessystem gør, siger han.

DSS til Spejdernes Lejr 2017 i Sønderborg. Foto: Tim Riediger

H.K.H. Prinsesse Benedikte besøger DSS' 100-jubilæum på Tydal.
Foto: Tim Riediger

Spejderkorpsset leverede også fanevagter, da dronningen i 2019 gæstede Sydslesvig. Foto: Tim Riediger

“

*Vi vil udfordre
de unge på
en anden måde
end skolen.*

Målet er at skabe en robust og sej ny generation af unge mennesker, der kan tage ansvar for sig selv og andre, og det samfund de er en del af.

Samarbejdet med Danmark

Ud over arrangementer, lejre og foreninger er der også blevet ændret internt i DSS for at styrke og udvikle samarbejdet med Danmark.

Den nuværende bestyrelse i DSS består blandt andet af to spejderchefer med bopæl på hver sin side af grænsen.

Den ene spejderchef, Hannes Dau, sidder i København, mens den anden, Brian Nielsen, sidder i Sydslesvig. Dette tiltag har været med til at forsimple og styrke samarbejdet på tværs af grænsen, hvilket et arrangement som "Spejdernes Lejr" er et godt bevis på.

- Spejdernes Lejr står stærkt i min hukommelse som et symbol på

det danske samarbejde på tværs af grænsen, fortæller Hannes, der er godt i gang med at planlægge næste års lejr, hvor 40.000 danske og internationale spejdere samles under Nordens største spejderlejr, fra den 23-31 juli i naturområdet Hedeland, nær Roskilde.

Danskhed

DSS kunne i 2019 fejre sit 100-års jubilæum på spejdergården Tydal. Her fik korpset blandt andet fornemt besøg af Prinsesse Benedikte, hvilket var med til at synliggøre korpsets tilhørsforhold til Danmark.

- Vi lægger meget vægt på, at sproget i korpset er dansk. Det er faktisk vores første lov i vores vedtægter. Vi er gode til at gennemtrumfe det danske, da vi er et spejderkorps for mindretallet, siger Brian Nielsen. At være dansk spejder i Sydslesvig falder DSS let, som Hannes Dau uddyber:

- Spejderne har nogle naturlige forhold der gør, at det danske sprog og danskhed falder meget naturligt.

Hannes Dau fremhæver blandt andet korpsets ofte besøgte ven-skabsgrupper og lejre nord for grænsen, og det danske aktivitetsmateriale som spejdergrupperne tager udgangspunkt i:

- Vi føler os jo på mange måder som en del af det danske spejderarbejde, hvilket også ligger i navnet Dansk Spejderkorps Sydsles-

vig. Det giver næsten ikke mening for os at tale tysk.

Spejderne i Sydslesvig har formået at vokse fra år til år og genere en frivillighed gennem deres ideologi, som andre fællesskaber længes efter. De er på mange måder frivillighedens solstrålehistorie i det moderne Sydslesvig, og er med til at sætte Sydslesvig på det danske kort.

“
Spejdernes lejr er et symbol på det danske på tværs af grænsen.

Liv og glade dage blandt DSS' mange spejdere. Foto: Tim Riediger

- Fordi det er sjovt

Foreningsarbejdet er under udfordring, også i Sydslesvig. Men mens det nogle steder er svært at stille en fuldtallig bestyrelse, er der også dem, der bevidst ønsker at yde en indsats i det frivillige arbejde.

AF RASMUS MEYER

Der var udsigt til store forandringer i foreningslivet, er Sydslesvigsk Forenings distrikt i Egernførde. For et stykke tid siden forlod formanden Fred Witt posten, og der skulle nu findes en ny formand, ny kasserer og bestyrelsesmedlemmer. Så store forandringer i en bestyrelse kan føre til sammenlægninger, nødløsninger eller andre uheldige konstellationer.

Men i Egernførde gik udviklingen en helt anden vej. Distriktet kunne nemlig stille med en helt ny bestyrelse, der er fyldt med gåpåmod og konstruktive ideer.

Mange gode grunde

Spørgsmålet om, hvorfor man dog dedikerer sig til så mange arbejdstimer uden at få løn for det, smiler den nye bestyrelse i Egernførde af.

- Fordi det er sjovt, svarer André

“

Vi er et fællesskab.

Kosbab lidt uforstående.

Finja Wittenburg uddyber:

- Vi er på mange måder som en stor familie. Vi har det godt sammen, og vi er et fællesskab. Men det er noget, man skal fylde med

liv, siger hun og tilføjer, at samvær med andre mennesker altid er bedre end at sidde alene derhjemme foran en skærm.

- Vores samfund udvikler sig på mange måder til noget meget indadvendt. Det bryder jeg mig ikke om. Jeg vil hellere bidrage med noget til et fællesskab, hvor vi kan mødes og være sammen, siger Finja Wittenburg.

Den nyvalgte formand Britta Jöns er meget enig med sine bestyrelsesmedlemmer.

- Mindretallet handler om fællesskab, og det er for mig en selvfølge, at man også skal bidrage med noget. Det behøver ikke altid være det helt store. Nogle gange er en kage til et arrangement en stor hjælp, andre gange hjælper det, hvis nogen gider sidde ved kassen. Men selvfølgelig skal det fore-

“

*For mig er det
en selvfølge,
at man skal
bidrage.*

går i øjenhøjde, og så skal det helt afgjort også være sjovt, siger Britta Jöns.

Hun har været konstitueret formand siden den tidligere formand stoppede, og hun er taknemlig for, at hun er blevet bakket op til nu at overtage posten som formand.

Store planer

Den nyvalgte bestyrelse glæder sig til at få arbejdstøjet på. Det gælder både det håndværksmæssige, for Medborgerhuset i Egernførde, foreningens forsamlingshus, trænger til en kærlig hånd ude på terrassen. Noget bestyrelsen snart vil tage fat i. Men også med henblik på kulturtilbuddet i Egernførde glæder bestyrelsen sig til at komme i gang.

- Vi har allerede været på banen med klassiske arrangementer som Årsmøderne og Sankt Hans, men

Den nyvalgte formand for SSF i Egernførde, Britta Jöns Foto: Rasmus Meyer

SSF-Egernførdes bestyrelse blev skiftet helt ud. Fra venstre André Kosbab, Britta Jöns, Morten Siebert, Finja Wittenburg, Christian Ibsen og Erich Mohr. Michael Jöns manges. Foto: Rasmus Meyer

Mens mange andre valgte at ligge stille, gennemførte SSF-Egernførde blandt andet en dansk sankthansfest. Foto: Dorthe Weis-Salchow

Corona har indskrænket os meget, fortæller Britta Jöns.

Heldigvis ser det nu ud til, at der åbnes yderligere op, hvilket betyder, at SSF kan gennemføre flere arrangementer. I Egernførde er der derfor allerede snart udsigt til de første koncerter. Noget SSFs bestyrelse ser meget frem til.

Det danske arbejde i Sydslesvig

Foreningslivet og det frivillige arbejde har enorm betydning in-

den for det danske mindretal. Det kulturelle arbejde organiseres i Sydslesvigsk Forening, SSF, som blandt andet har 65 lokale distrikter. I paraplyorganisationen Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger er der omkring 70 foreninger samt fire landsdelsorganisationer, der sammen skaber tilbud i fritiden. Men også inden for skoleområdet er der brug for frivillighed. Skoleforeningens 43 skoler og 57 dagtilbud har alle samarbejdsråd

sammensat af personale og forældrerepræsentanter. Det kræver også frivillighed for at sikre mindretallets gode rammer. Partiet SSW er med 57 lokalforeninger og omkring 200 kommunalpolitikere lige som de øvrige organisationer i mindretallet dybt afhængigt af de mange frivillige ildsjæle. Uden dem ville det danske arbejde i Sydslesvig have meget svære vilkår.

lejrskole kursuscenter eventyr...

Spejdergården Tydal er en flot, gammel udflyttergård fra 1863, der siden 1963 er hjemsted for det danske spejderkorps i Sydslesvig.

Tydal er samlingssted for spejdere fra nord og syd, lejrskoler og kurser, samt et mødested for organisationer og foreninger.

40 senge fordelt på 1-, 2-, 3- og 5- personers værelser, 4 spejderhytter med i alt 36 sengepladser og teltpladser for op til 800 personer, gør stedet så velegnet til små og store arrangementer.

Det bedste er dog Tydals dejlige beliggenhed ved Trenen i det naturskønne og fredede Trenedal.

www.tydal.de

Spejdergården Tydal, Tüdal 1, D-24852 Eggebek
+49 4609 91030 · tydal@sdu.de

www.SdU.de

  @sdusydslesvig | #fritidmedindhold

Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger

Det tager tid, når man skal vise pas, vaccinebevis og dokumentation for job på vej på arbejde. Foto: Lars Salomonsen

Kontrollen kostede timer

Til til tretten timer pr. uge kostede den udvidede grænsekontrol og testkravene mange af de pendlere, der dagligt krydser grænsen for at passe deres arbejde i danske virksomheder.

AF PETER HANSEN

Det var en trykkende følelse. Al den kontrol var som om jeg var mistænkt for en forbrydelse, siger Andreas Carstens om coronakontrollen ved grænseovergangene i Sønderjylland.

For at kunne krydse grænsen skulle han vise sit tyske ID-kort, sit danske sygesikringsbevis, dokumentation for sin ansættelse og et test-bevis.

Han bor i Flensborg og arbejder som masterdriver, altså kontakt mellem chauffører og speditører hos transportfirmaet H. P. Therkelsen i Padborg.

- Jeg havde ind til da kun kendt til

åben og uhindret grænsepassage mellem Danmark og Tyskland, siger han.

De mere emotionelle sider blev dog hurtigt overskygget af de

praktiske problemer, kontrollen giver en grænsependler. Navnlig i de perioder, hvor begge lande havde indrejsekontrol.

Kapløb med tiden

Mathias Carstens kone arbejder i den danske Julie-Ramsing-Børnehaven midt i Flensborg og skulle møde ind før syv, så hun kunne ikke aflevere deres børn, da børnehaverne først åbner klokken syv.

Han skulle så nå at aflevere børn og lade sig teste, inden han kunne krydse grænsen, og så kunne det knibe med at nå på arbejde til tiden.

“

Det var som om, jeg var mistænkt for en forbrydelse.

“

Lastbilchauffører blev aldrig bedt om at vise test.

Andreas Carstens kan også, når han er på jobbet mærke, at grænsen er blevet knap så passabel. En tur på fem kilometer kan nu vare halvanden time.
Foto: Lars Salomonsen

- Selv om Falcks testcenter i Hanved var fantastisk effektivt, og gjorde det gratis, når jeg havde mit danske sygesikringskort med, skulle jeg først derhen, og der kunne være kø, siger Matias Carstens. Ofte måtte han stå op klokken halv fire om morgenen, køre til test i Hanved, køre hjem og hente børn, aflevere dem, og så køre på arbejde.

- Inklusiv test og kø ved grænsen, kunne det koste op til tretten timer på en uge, siger Andreas Carstens.

Kilometerlange køer

Han understreger, at de danske grænsebetjente altid var høflige og korrekte.

- Det kunne endog forekomme, at de sagde "Nåh, er det dig, bare kør, og slet ikke ville se papirerne.

Men køerne kunne de ikke korte af.

Køerne led firmaets lastbiler også ofte under. En tur på fem kilometer for at hente sen sættevogn lige på den anden side kunne tage halvanden time på de værste dage.

- Og det til trods for, at lastbilchauffører aldrig blev bedt om at vise test, med mindre de kom fra Østrig eller Italien, siger Andreas Carstens.

Han husker at mange af hans kolleger med bopæl syd for grænsen også havde svært ved at når frem til tiden. Nogle kom en time eller to for sent, fordi der var kø først ved testcentret, siden ved selve grænsen.

- Men cheferne her var flinke og fleksible. Også når nogen var nødt til at gå tidligt for at blive testet på

“

Et pendlerspor kunne have sparet tid.

vej hjem, siger han.

I forskellige debatfora har nogle slået til lyd for, at man lavede et særligt pendlerspor ved grænseovergangene eller udstyrede pendlerne med et mærkat til forruden.

- I ferisesæsonen havde et pendlerspor sparet meget tid. Hvis altså alle andre kunne finde ud af, at de ikke måtte bruge det, siger Andreas Carstens.

Coronakontrollen gav lange køer for at komme ind i Danmark. Her ved grænseovergang Kruså. Foto: Lars Salomonsen

Forrudemærket kunne man faktisk få i Tyskland, hvis man henvendte sig til Forbundspolitiet.

- Men selv om man havde sådan et, ville de alligevel se papirer, siger han.

- Når jeg det i dag? Det kan knibe med at møde til tiden, når man skal kontrolleres ved grænsen.
Foto: Lars Salomonsen

Grænsependlere

Der er over 14.000 med bopæl i Tyskland, der dagligt krydser grænsen for at komme på arbejde i Danmark.

Alene speditonsfirmaet H. P. Therkeldsen har 64 ansatte med bopæl syd for grænsen.

Cirka 650 tager turen den anden vej.

De var på vej til Bov for at synge salmer

Pandemien har været hård ved det danske kirkeliv syd for grænsen. Den har for mange dansksindede syd for grænsen bekræftet, at dansk og tysk kirke ikke er det samme.

AF JENS NYGAARD

Mange i Tyskland er efterhånden grundigt trætte af de mange restriktioner på grund af corona-pandemien. Generelt har Danmark været hurtigere til at åbne igen end den store nabo syd for grænsen.

Sådan var det også for en del måneder siden.

Blandt andet den lille danske Sct. Hans Menighed i Flensborg fik besked om, at man på grund af smittefare ikke måtte synge i den lille danske kirke. Det måtte man dengang godt i den danske kirke lige nord for grænsen - i Bov.

“

Vi savnede at synge danske salmer.

- Vi savnede voldsomt at kunne synge vores danske salmer, så vi overvejede en overgang, om vi ikke sammen skulle tage til gudstjeneste i Bov - så vi kunne synge, fortæller Jorg Braun.

Han tilføjer, at problemet blev løst på den måde, at man i stedet for at køre de få kilometer til Bov gik ud i gården ved menighedens egen kirke - hvor man godt måtte synge. Der blev opstillet lidt udstyr, så man kunne mødes ude i gården. Men det var lidt som at kysse sin søster - det var ikke det samme.

Tilhørsforhold

Den 56-årige pedel er med i menighedsrådet, og for ham viser eksemplet noget om tilhørsforhold. Ofte bliver der talt om, at syd for grænsen er de fleste tyskere også

- Jeg har et tysk pas, men jeg ønsker ikke at gå i tysk kirke, siger Jorg Braun. Foto: Kira Kutscher

lutherske - og så kan det vel være lige meget, om man går i en tysk eller en dansk kirke. I forvejen kan de danske sydslesvigere beherske begge sprog.

- Men det er absolut ikke det samme. For os er den tyske kirke noget fremmed. Hvis vi kun ville kunne gå i den tyske kirke, ville det være et afsavn, siger Jorg Braun, der efter eget udsagn nærmest selv er »vokset ind i den danske kirke« syd for grænsen. Han har et tysk

pas, men han ønsker ikke at gå i tysk kirke,

Der er mange forskelle. Blandt andet er forholdet til præsterne anderledes.

- Inden for den tyske kirke er præsten lidt hævet over menigheden, mens de danske præster i Sydslesvig næsten altid er meget tæt på deres trosfæller, fortæller Jorg Braun.

Han oplever kun yderst sjældent, at der er medlemmer af den lil-

“

For os er den tyske kirke noget fremmed.

le menighed - der med cirka 360 medlemmer har haft et stabilt antal i flere årtier - der skifter til den tyske kirke. Den er cirka ti gange større, men har lidt voldsomt af afvandring i flere årtier. Det hænger også sammen med, at det er ret bekosteligt at være med i den tyske kirke, der skal betales separat. Det skal den danske også, men den er knap så dyr.

Samarbejde

- På det seneste har vi fået et medlem, som er kommet fra den tyske katolske kirke. Efter eget udsagn blev han tiltrukket af den større grad af frihed og mere nærhed i den danske kirke, fortæller Jorg

Braun. Han og den øvrige menighed har også kunnet sige goddag til flere danskere, der er tilflyttet fra kongeriget.

Selv om man er klar over forskellene, er der dog i dag et godt samarbejde mellem den danske og den tyske kirke - der for nogle årtier stod skarpt over for hinanden. Man mødes flere gange om året til fælles arrangementer.

Også sprogligt er der åbenhed i et samfund med både mindretal og flertal. Brauns egen datter lærte en tysker at kende, men han lærte sig selv dansk, og parret blev gift i den danske kirke.

Hvor der så også blev sagt nogle ord på tysk.

“

De danske præster er tæt på deres trosfæller.

Da man ikke måtte synge inde i den lille kirke, rykkede man ud i gården.

Foto: Kira Kutscher

Lejrskole- eller kursusophold ved vadehavet?

Tag på opdagelse i UNESCO-verdensnaturarven vadehavet.

Oplev UNESCO-verdenskulturarven med ”Danmarks fødselsattest” Danevirke og vikingetidens metropol Hedeby eller se nogle af Danmarkshistoriens betydeligste fund på Gottorp Slot.

Slap af ved nogle af vadehavets fineste strande.

Bo i enestående historiske omgivelser fra 1600-tallet.

Læs mere om mulighederne for skoler og private grupper på www.skipperhuset.de

Am Hafen 30
D-25832 Tönning

Booking og nærmere oplysninger

Peter Hansen
tlf. 0049 4841 2612
ph@syfo.de

Skipperhuset

SYDSLESVIGMAGASIN

OKTOBER 2021

SydslesvigMagasin er et fællesprojekt mellem Sydslesvigsk Forening (SSF), det danske mindretals kulturelle hovedorganisation, Flensborg Avis, der er mindretallets dagblad, Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS) og Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU).

Magasinet bliver sendt til en række beslutningstagere og meningsdannere i Danmark.

Vi stræber efter at lave et magasin, der giver danske i Danmark et billede af vilkårene for de danske i Tyskland.

Udgiver:
Flensborg Avis

Ansv. chefredaktør:
Jørgen Møllekær

Redaktion:
Jens Nygaard,
Rasmus Meyer,
Peter Hansen,
Linn Grosser,
Hasse Neldeberg Jørgensen,
Jens A. Christiansen

Layout:
Eyla Boysen

Trykt på miljøcertificeret papir.

Sydslesvigsk Forening
Dansk Generalsekretariat
Norderstr. 76
24939 Flensborg

Post til:
Postfach 2664
24916 Flensburg

Telefonnr. & mailadresse:
0049 461 14408 122
info@syfo.de

www.syfo.de

FLENSBORG AVIS

www.fla.de

www.sdu.de

www.dks-folkekirken.dk

